Etika: 26. Válka na Ukrajině: Blaze těm, kteří působí mír?!

Německo ohlásilo novou politiku přezbrojení Německa a vojenské podpory Ukrajiny.

Etika

Válka na Ukrajině: Blaze těm, kteří působí mír?!

Rusko napadlo Ukrajinu, Německo dodává zbraně, svět je zalarmován. Jak může křesťanská etika nyní pomoci dělat správnou věc?

V přelomovém okamžiku vše přebíjí emoce a rozhodnutí. V sázce je mnoho. Co znamenají současné výzvy, které představuje Putinova útočná válka proti Ukrajině a změna směru německé politiky pro protestantskou mírovou etiku?

Měly by se církve více zapojit do rozhovoru a volat po míru? Musí vyjádřit svůj nesouhlas s novou politikou přezbrojení Německa?

Nebo se naopak musíme rozloučit s údajně iluzorním pacifismem protestantské mírové etiky? Dochází také k zlomu pro evangelikální církve a jejich chápání míru?

I v bouřlivých časech je zapotřebí uvážlivé ujasnění naší pozice. Diskuse o evangelikální etice míru by neměla být založena na plošných atributech, ale spíše na závazných orientacích, jak se nacházejí ve dvou mírových memorandech EKD z roku 1981 (*Zachovejte, prosazujte a obnovte mír*) a 2007 (*Žít z Božího pokoje – zajištění spravedlivého míru*).

Mírová etika včera a dnes

Až do poloviny 20. století bylo považováno za samozřejmé, že válka je legitimním politickým nástrojem. Expanze národů podle jejich vnitřní síly byla považována za přirozený zákon politického světa.

Po světových válkách se moderní křesťanská etika s takovými myšlenkami radikálně rozešla. Základní principy evangelikální etiky míru jsou následující:

- **Válka není politický nástroj**. Násilí nemůže být nikdy přijatelným způsobem, jak vymáhat domnělé nároky. Agresivní války musí být zakázány.
- **Síla zákona místo zákona nejsilnějšího**. Předpokládané zájmy národů a lidí nemohou nikdy ignorovat právo lidí a národů na sebeurčení. Všechny národy musí být začleněny do mezinárodního a multipolárního mírového řádu.
- **Mír není stav, ale proces.** Pouhá neválka je naprosté minimum. Mír v plném slova smyslu je komplexní proces: uznání bezpečnostních zájmů, prosazování sociální spravedlnosti přes hranice, včetně spravedlivé účasti na surovinách, svoboda pohybu atd., různorodá setkání mezi lidmi v kontextu cestovního ruchu, kultury, sportu a dialog mezi náboženskými komunitami.
- **Zákon zachovávající násilí jako poslední možnost**. V krajním případě masivního porušování základních lidských práv nelze vyloučit použití zákonné síly. Je samozřejmé, že vojenská akce nemůže nikdy zajistit mír, ale musí znovu umožnit akci podporující mír.

Jsou dnes základní principy takové mírové etiky zastaralé?

V žádném případě. Naopak.

Morální ujasnění

Nepotřebujeme novou mírovou etiku. Ale vyšší úroveň morálního ujasnění v jejich komunikaci. Protože už nevnímáme válku jako politický nástroj, jsme tak pobouřeni Putinovou útočnou válkou proti vojensky daleko slabší zemi.

Protože věříme v právo na sebeurčení pro všechny lidi, odsuzujeme porušení mezinárodního práva. Protože se spoléháme na mezinárodní společenství porozumění a dialogu, odsuzujeme vnitřní i vnější používání lživé propagandy.

Zejména v Německu nám trvalo příliš dlouho, než jsme se naučili bát se vojenského násilí a pohrdat jím. Náš protest proti této válce je výrazem našeho nového chápání války a míru.

Pokud jsme se v sociální etice naučili přijímat perspektivu obětí a znevýhodněných jako rozhodující měřítko pro naše jednání, platí to i zde. Náš protest pohání utrpení ukrajinského lidu.

Jsme oddáni vašemu právu na mír a svobodu. Vaše ochrana a bezpečnost je naší nejvyšší odpovědností nyní i v blízké budoucnosti.

Nezbytnost vojenského odstrašení

Novější evangelikální mírová etika není pacifistická. Zdůrazňuje, že je třeba se držet možnosti použití síly k zachování práva. V tomto bodě není potřeba korekce kurzu, ale ochota reprezentovat tuto linii důsledněji.

Nejdelší období míru ve střední Evropě charakterizovala odhodlaná kombinace odstrašování a dialogu.

Je samozřejmé, že vojenské prostředky samy o sobě nepovedou k míru. Už mírové memorandum z roku 1981 odmítalo pouhý ústup k takovému postoji jako zjednodušení. Práce pro mír a přijetí vojenského odstrašování patří k sobě.

Ohlédneme-li se zpět, vidíme, že bylo špatné nepodporovat Ukrajinu při budování vojenského odstrašujícího prostředku v posledních letech. Nyní jsme konfrontováni s nekonečně obtížným úkolem podporovat je tím, že jim dodáváme obranné zbraně, aniž bychom podněcovali eskalaci války.

To má důsledky i pro německou politiku. V církvi i v obecném povědomí byla dlouhou dobu považována za samozřejmost možnost použití síly k zachování práva.

> „Pozdě, příliš pozdě, se protestantismus naučil pohrdat veškerým militarismem.“

Bylo považováno za přirozené, že odpovědnost za to převezme NATO nebo v případě potřeby samotné USA. Pochopení, že možnost násilí zachovávajícího právo musí být zaručena všemi, kdo jej uznávají jako nezbytné, bylo opomíjeno.

Politický obrat v Německu směrem k většímu vybavení pro Bundeswehr si zaslouží podporu křesťanských církví.

Pozdě, příliš pozdě, se protestantismus naučil pohrdat veškerým militarismem, všemi formami militarismu.

Toto poučení z historie nesmí vyústit v pohrdání armádou. Bundeswehr jako demokratická armáda patří do středu společnosti. Bylo nesprávné jej účinně marginalizovat, například voláním po jeho vyloučení ze všech školních či univerzitních souvislostí.

Tento pohled zahrnuje zřejmý závazek netolerovat v něm žádná antidemokratická přesvědčení. Ale nemůžeme žáda občana, aby se oblékl do uniformy, když se občan širokým obloukem lidem v uniformě vyhýbá. Bundeswehr potřebuje nejen více peněz, ale také více respektu. Také od církví.

Představivost k míru

> „Pro mír potřebujeme více představivosti, ne méně.“

Nakolik znovu zdůrazňujeme vojenské odstrašování jako nepostradatelné, je o to rozhodnější, že k míru potřebujeme více představivosti, nikoli méně.

Potřeba přísného vymezení se vůči současnému ruskému vedení musí být spojena s naléhavou otázkou, jak znovu vybudovat vztahy s Ruskem a se všemi ruskými lidmi jako celkem.

Právě proto, že v současné situaci bychom měli jasně pojmenovat oběti a osoby odpovědné za tuto eskalaci, nepřichází v úvahu jakákoli paušalizování kolektivní viny Rusů.

Více než kdy jindy potřebujeme lidi, kteří dokážou stavět mosty: v sousedství, v kultuře, sportu a ekumenismu nebo na sociálních sítích.

Jde o mosty k ruskému lidu: právem opovrhujeme těmi, kteří profitují z politické a ekonomické moci těch, kdo jsou za tuto útočnou válku odpovědní.

Nikoli kliky domnělých elit, ale různorodé uznání ruské kultury v naší společnosti a pěstované vztahy mezi lidmi jsou nezbytnými předpoklady pro společnou budoucnost v míru.

Bylo by zničující, kdyby nenávistné řeči o „Rusku“ přiměly Rusy v Rusku i ruské lidi v Německu cítit, že jsou marginalizováni nebo vyloučeni.

Protože potřebujeme a chceme mír s Ruskem, potřebujeme veškerou představivost, abychom spojili každé **NE Putinově válce** s mnohohlasným **ANO obnovení dialogu** a výměny názorů.

Tímto směrem nám ukazují slova kázání na hoře: **„Blaze těm, kdo působí pokoj“** (Mt 5,9).

Thorsten Dietz

PRO Das christliche Medienmagazin

Thorsten Dietz

Thorsten Dietz

Thorsten Dietz, narozen 1. března 1971, je protestantský teolog a vyučuje systematickou teologii na Protestantské univerzitě v Tabor. Je také soukromým lektorem na univerzitě v Marburgu. V loňském roce vydal spolu s Tobiasem Faixem knihu *„Einführung in eine Ethik zum Selberdenken“.*

-krk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku Baptisté – Síť víry nebo facebookovou skupinu Zpravodaj Baptisté – Síť víry